

הוגדלה מיכסת ייצור החלב לשנת תשל"ב, 1971/72

בישיבת מינהל התיכנון של משרד החקלאות שנערכה בראשות השר חיים גבתי ביום 25.12.70 אושרו מיכסות ייצור חלב לשנה הקרובה בהיקף של 420 מיליון ליטר חלב, לעומת 390 מיליון ליטר בשנה החולפת. הגדלת המיכסות, שנעשתה גם על דעת משרד האוצר נועדה לספק את הגידול בביקוש לחלב ולמוצריו. על פי התחזית יהיה צורך לייבא בשנה הקרובה אבקת-חלב בהיקף של 20 מיליון ליטר, לייצור גבינות שונות.

ענף הרפת במושב

דברים שנאמרו בפגישה בכפר ורבורג ביום 17.12.1970

השתתפו חברים מהכפרים: באר טוביה, כפר ורבורג, אביגדור, בצרון, בניה, כפר אחים, גבעתי, וכן: א. נחמקין — מזכיר תנועת המושבים, ד"ר י. קלי — מנהל המחלקה לבקר בשה"מ, י. שמעוני — מנהל איזור רחובות במשרד החקלאות, והמדריכים לבקר ולמספוא באיזור רחובות. בראשית הפגישה נמסרו ע"י א. בן-אשר נתונים על מצב הרפת במושבי איזור רחובות ונראה שכפרים רבים לא מגיעים למיצוי מיכסות החלב שלהם וזאת בעיקר באותם כפרים שמרובים השתתפו חברים מהכפרים: באר טוביה, כפר ורבורג, אביגדור, בצרון, בניה, כפר אחים, גבעתי, וכן: א. נחמקין — מזכיר תנועת המושבים, ד"ר י. קלי — מנהל המחלקה לבקר בשה"מ, י. שמעוני — מנהל איזור רחובות במשרד החקלאות, והמדריכים לבקר ולמספוא באיזור רחובות. בראשית הפגישה נמסרו ע"י א. בן-אשר נתונים על מצב הרפת במושבי איזור רחובות ונראה שכפרים רבים לא מגיעים למיצוי מיכסות החלב שלהם וזאת בעיקר באותם כפרים שמרובים

בהם היצרנים בעלי רפתות קטנות. כן מורגשת בכפרים אלו נסיגה לעומת שנים קודמות. בו בזמן שבמספר כפרים קטן, בהם בעלי רפתות גדולות, שעיקר פרנסתם מענף זה, ישנו ייצור רב מעבר למיכסת החלב. ד"ר י. קלי מסר נתונים ממחקרים שונים בארץ ובעולם, אשר כולם מצביעים על הקשר בין הרפת הגדולה, תנובת החלב והרווחיות.

גודל העדר אצל יצרנים שונים במספר ארצות במערב אירופה והתחזית לשנת 1980

המדינה	השנה	ס"ה יצרנים (באלפים)	עד 10 פרות	התפלגות העדר באחוזים 10—20	20 ויותר
ארצות השפלה	1968	136	40.1	36.3	23.6
	1980	80	7.1	26.3	66.6
דנמרק	1968	122	51.3	38.3	10.4
	1980	65	20.0	57.9	22.1
בריטניה	1968	91	20.1	22.3	57.6
	1980	55	9.0	11.7	79.3

לפי הסקר של המכון לחקר רווחיות המשק, נמצא שהרפתות הגדולות במושבים משתוות ואולי אף עולות ברווחיותן על הרפתות הגדולות בקיבוצים, אלא שמספרן מועט. רוב הרפתות במושבים קטנות ורווחיותן נמוכה. דבר זה מחייב את בעל המשק למצוא מקורות נוספים לפרנסה, הרפת נפגעת יותר וחוזר חלילה. לדברי ד"ר י. קלי ישנו צורך בצימצום מספר הרפתנים במוש-

בים בארץ, בלמעלה מ-50% וזאת כדי שהנותנים יוכלו להגיע לענף שניתן להתפרנס ממנו במצב הנתון, מוגבל במיכסות החלב. מר שמעוני מסר שקיימים היום משקים רבים המייצרים פחות מ-60,000 ליטר חלב, שזו רמה מינימלית להבטיח שחלק ארי מהכנסות של משי פחת החקלאי יהיה מהרפת, אבל יחייב את ה- מתיישב לדאוג גם אז למקורות פרנסה נוספים.

לאחר. לדברי מר נחמקין תנועת המושבים היום לא מעודדת הקמת משקי רפת חדשים. משתתפי הדיון הצביעו על כך שמשקים אשר עיקר פרנסתם בענף הרפת, לא יוכלו להסתפק במיכסות מצומצמות של כ-60,000 ליטר. ידע מקצועי אשר קיים היום בענף הרפת מראה שניתן ביעילות לייצר חלב רב ולהחזיק מספר פרות גדול בלי קשר ישיר למספוא אשר מגודל ע"י בעל המשק בהתאם לנחוני הקרקע והמים העומדים לרשותו.

כל משתתפי הדיון תמימי דעים שכדי להעלות את רמת הענף ולהעמידו על בסיס איתן, יש צורך לרכזו ביחידות גדולות מודרניות ויעילות ויש לפעול בכיוון זה למרות המיגבלות השונות של תקציב, מיכסות זכו.

גרשם ע"י עופר קרול, לשכת הדרכה רחובות

משרד החקלאות פועל היום להעלאת המשקים המתאימים לרמת ייצור של 60,000 ליטר בשנה. מר נחמקין תיאר בפני המשתתפים את מצב החקלאות במושב בכללותה והאפשרויות השונות העומדות בפני אלה אשר יעזבו את הרפת. מס' תבר שהאפשרויות אינן רבות, או כאשר הן ישנן מבחינה מקצועית, כמו גידולי יצוא או אחרים שאינם במיכסות הרי שאין אנשים רבים המורכבים ומסוגלים ללכת לענפים אלו. כל חקלאי שירצה יקבל את כל העזרה להקמת ענפים אחרים, כדי שהמיכסה של החלב אשר תתפנה תעמוד לרשות משקי הרפת. מאידך אין אפשרות, ולדעת מר נחמקין, אף אסור לכפות על בעלי רפתות בכפרים לחסל ענף זה. יש לעזור לאלה שיכולים להגיע לרפת ברמה נאותה ומצד שני לעזור לאלו המוכנים לוותר על ענף זה ולעבור

המין של בני-הבקר נקבע בהתאם למזג של ההורים

252 פרות הופרו על-ידי 8 פרים, בעלי אופי שונים. כשההורים מסוגים שונים הרי הצאצא הוא ממין ההורה בעל הטיפוס העצבי-נוירוטי החלש יותר. הווה אומר: 10 פרות נוחות הורבעו על-ידי פר פראי ונולדו להן רק עגלות נקבות. 10 פרות נמרצות הורבעו בפר שקט והנה נולדו רק עגלים זכרים. 12 פרות תשושות המליטו רק עגלות נקבות כשהורבעו על-ידי פר פראי. כששני ההורים הם בעלי אופי עצבי שווה, היחס של מין הצאצאים הוא 50% זכרים — 50% נקבות.

מחוך: "Animal breeding abstr.", מרץ 1970.

(הערת המלב"ד: כפתור ופרח! יחי המין החלש והאופי החלש!)